

מסורת הש"ס

מפנין פרק שמונה עשר שבת

קבו.

עין משפט
נר מצוה

ב א מ"י פ"ו מ"ל שנת
השנה טו ט"ש ע"ס:
ג ב מ"י פ"ו מ"ל שנת
וטו:
ד ט"ש ע"ס ע"ס פ"ו:
ה ו מ"י וט"ש ע"ס
ט"ש ע"ס ע"ס:
ו ז מ"י פ"ו מ"ל שנת
השנה:
ז ח ט"ש ע"ס פ"ו מ"ל
שנת השנה ז ופ"ו:
מ"ל שנת השנה ז
ט"ש ע"ס פ"ו מ"ל שנת
השנה ז ופ"ו:
י י מ"י פ"ו מ"ל שנת
השנה ז ופ"ו:
י"א י"ב מ"י פ"ו מ"ל שנת
השנה ז ופ"ו:

מוסף תוספות

א. והבא גבי אורחין שרין
לפנות כדי יין אפי'
בקופות. ויט"ל. ב. גבי
הבמה מוסבטת. מוס'
הש"ס. ג. אלמא תרתייהו
שקולין. מוס' הש"ס.
ד. אבל ברבר שאינו נוגד
תורין, שפיר מבטיל ל'
לכתחילה הי' מנייהו
עדיין. מוס' הש"ס.

רב נסים גאון

במה שיעור תבואה לתך.
הלתך הוא חצי כור והוא
ט"ו, כי הכור הוא ל' סאה.
והכור והתורם מדה אחת.
כי תרגום תורם כורא כמו
שאינה מוצא ביהוקאל (נח)
האפה ורובת תוכן אחד
להם, והתרגום מכלית
וביראת חוקט דח ויהי לכוין,
כסות תלת סאין למיכס
מעשר כורא. ויהי תנביר לו
מיכס כי התורם הוא כור
וכי הבת היא ג' סאין, ואמר
אחר כך כי ישירות הבתים
תורם, ומצא שיעור הכור
ל' סאין. ורשם אמר (והושע
ג) ותורם שיעורם ולתך
שעורים, ואמר חכמינו
בפרק גיד הנשה (וולין דף
צב) אלו ארבעים וחמשה
צדוקים, התורם ל' ולתך
ט"ו הכל מ"ה. נתקיים לך
כי הכור הוא שני לתבית.

רבינו חננאל (המשך)

מפני האורחין, אע"ג דאית
לפי אורחין הרבה אין
ל' רישות לפנות יותר
מזה השיעור, או דילמא
הכל לפי האורחין. ועוד
בעיא אחרת, כשנפגין
אחד מפנה לכולן, לא
כל אחד מפנה לעצמו.
ואיפשרטא שמעתא הכל
לפי האורחין, אם יש
לד אורחין הרבה מפנין
להן כל צורכין, ובאנו
לדקדק מדקתני ועימר רבי
את כל השעה (נ"א):
את השעה כולה, שאחד
מפנה לכולן, ולא עמד,
וכי ר' בעמיטא עימר אלא
צוה ועימר, ולעולם כל
חד וחד לנפשיה. ויכוין
דלא איפשרטא בהדיא,
[ואין] חד מפנה לכולן,
מחמתיהן לנפשיה כל (ד) חד
וחד לנפשיה, דאיתורא הוא
וסתמא לאיתורא והתנן
לפנות כל אחד לעצמו.
ומסתמיטא אה מילתא הוא
דאד"ר חזני פנע אחד הלך
מרב למקום אחד ומצא
מרבין כל אבנים ואמר
לחלמידי צאו וחשבו כדי
שבעש עליהן למחר, ולא
סמך [רבינן] במחשבתו שלו

ש"ל כדי שמן ושל כדי יין. והא דתנן צ"ל המציא (בבא דף כט): כדי יין
לא יציאם כולו וקופה"ה היינו ממקום רחוק דמיוח עובדין
דחול אכל הכא צנימו: דבול"י ע"מא למעוטי בהלובא עדיף.
לא מצי למימר למעוטי צנימו עדיף דהאידא דקמני ד' וה' קופות
לא מצי סגור הכי דל"כ הוה ליה
למינתי בעשר וט"ו כשעור ה'
קופות וא"מ והא מנן צפרק אין
לדין (שם דף כה).¹ שחטה בשדה לא
יצאנה צמוט וצמוטה אלא מציאה
לאיצרים אף על גב דמפסי בהילוכא
המס שאני דאיכא טירחא יותר
מדמי להציאה שלימה א"ר משום
דמיוח כמוליכה למכור בשוק והא
לדמירינן צריש שולא (לקמן דף קמח).
הכי ליעבד דמליא צחצחא רבא תימלי
צחצחא ווטא קא מפשא צהילוכא
דמליא צחצחא ווטא תמלא צחצחא רבא
קא מפשא צמשי' המס כיון שנהגו
למלאות המיס צחצחא רבא או צחצחא
ווטא קשה להס לשנות מכמות שנהגו:
אע"ג דאית ליה אורחין טובא או
דילמא הכ"ל לפי האורחין.
מכאן יש להוכיח דהא דתנן צמתינן
ד' וה' קופות הי' אפי' בשביל אדם אחד
דלי' הי' מצי לפי האורחין אמאי נקט
ד' וה' ועוד מדלא מספקא ליה אי חד
מפני כולה או כל חד לנפשיה אלא
באל"ל הכל לפי האורחין משמע
אם אחד קף על גב דליתמנו ליה
אורחין טובא ליכא לאסתפוקי ואי
אמרינן דד' וה' קופות הי' לפי
האורחין אכתי איכא לספוקי אי חד
גברא מפני לכולהו או כל חד מפני
לנפשיה אלא משמע דפשיטא דד'
וה' אינן לפי האורחין אלא אפילו
לנזק דאדם אחד:
ולמעמיך רבי בנפשיה עימר.
פי' כל השדה כולה:
דכתיב ויאמר ה' אם נא
מצאתי חן וגו'. קסבר
כמאן דאמר בשבועות (דף לה):
דהאי השם קדש דאיכא מאן דאמר
המס שהוא חול שלמלאכים היה
מדבר שהיה מומינס:
אוב"ל מפירותיהן בעולם הזה.
צ"פ"ק דקדושין (דף לט):
מפ' דהיינו אם היתה ^ה שקולה מנרעת
דשכר מנות צהלי עלמא ליכא:
כיון
אחת הלך ר' חייא למקום אחד וראה מקום דחוק לתלמידים ויצא לשדה ומצא שדה מלאה עומרים
ועימר ר' חייא כל השדה כולה השמע מינה הכל לפי האורחין ועדיין תבעי לך חד גברא מפני ליה לכולא
או דילמא כל גברא וגברא מפני לנפשיה: מפני האורחין וכו': א"ר יוחנן ^ה גדולה הכנסת אורחין כהשכמת בית
המדרש דקתני מפני האורחין ומפני בטול בית המדרש ורב דימי מנהרדעא אמר יותר מהשכמת בית
המדרש דקתני מפני האורחין והדר ומפני בטול בית המדרש ^ה אמר רב יהודה אמר רב ^ה גדולה הכנסת
אורחין מהקבלת פני שכינה דכתיב ויאמר ^ה (ה') אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר וגו' א"ר אלעזר בא
וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת ב"ו אין קמן יכול לומר לגדול המתן עד שאבא אצלך ואילו
בהקדוש ברוך הוא כתיב ויאמר ^ה (ה') אם נא מצאתי וגו' אמר רב יהודה בר שילא א"ר אסי א"ר יוחנן ^ה הששה
דברים אדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא ואלו הן הכנסת אורחין וביקור חולים
^ה ועיון תפלה והשכמת בית המדרש והמגדל בניו לתלמוד תורה ^ה והדן את חברו לכף זכות ואינו והא אנן ^ה תנן
אלו דברים שאדם עושה אותם ואוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא ואלו הן כיבוד אב
ואם וגמילות חסדים והבאת שלום שבין אדם לחברו ^ה וות' כנגד כולם ^ה [הני אין מירי אחרינא לא]
הני

כדאמרי אינשי. חשבונו קטן תחילה ואם יטעך ליותר יפנה יותר
משום הכי נקט ד' צרישא והדר חמשה וה"ה אפילו טובא: שאל
יגמור. משום אשווי גומות: צרגלו. מפנה צרגלו לכלן ולכלן דרך
הליכתו דלא הו' טלטול: פסואה צבורה. מוכחא מילתא דהוקפא
לאזר: להספק. להאכיל לבהמות:
אמר דברי ר"ש ורבי אחא כו':
כלפי לניא. כנגד היכן פונה הדבר
הוא האמור להיפך ר"ש מתיר מוקפא
כלל מקום וכלן הוא מחמיר: לניא.
היכן כגון חצבי לנהרס כגני לניא
דצרכות (דף נה). לפך. אכל צביר
מהכי לאו אורז הוא: לפך. חצי
כור הוא ט"ו סאין: ד' וה' קופות
אין טפי לא. בקופות עמלן הוא
יפנה וימלאם אם ירצה או שק
צתפו שיעור קופה צפעס אחת
אכל טפי להלך יותר מה' פעמים
כגון לפנות כללים קטנים וירצה
צהילוך לא: למעוטי צהילוכא עדיף.
והע"ג דאפשי משוי הוא: ואם דילמא
מעוטי משוי עדיף. ואם כל לפנות
כללים קטנים כשיעור ה' קופות מותר.
ולרצ חסדא קצעי לה דאמר ה'
דוקא: צ"י וצט"ו. קס"ד אקופות
קאי לומר שמפנה בקופות קטנות
וירצה צהילוך: אכדיון קאי. ולא
פלגי והכי קאמר צ"י צט"ו יפנה
באופן ה' קופות: הא דמשחקי חדא
חדא צקופה. הך דתנאי ד' וה' ולא
נחת למנינא דכדיון איירי צכדיון
גדולים דמשחקי חדא צקופה והך
דתנא צ"י וט"ו איירי צכדים צינונים
וצכדיון קטנים עשר דמשחקי תרי
תרי צקופה ט"ו דמשחקי תלתא
תלתא צקופה דקטנים: כי דקורי
דהרפניא. ^ה ככדיון של הרפניא:
איצטעל להו. אליצא דרצ חסדא:
דחוק לתלמידים. שאין מקום לתלמידים
להשיג: ועימר. פנה את העומרים
וכרמליה הו' ופסחות פחות מד'
אמות: פ"ש ועימר רבי. אלמא חד
גברא פניניה: רבי בנפשיה עימר.
המירה וכו' אורחיה נאש צכדי:
כהשכמת צימא. ד. מנשו להו צמתינ'
כי הדדי: מהשכמת צימ המדרש.
דתנא דידן אקדמה צרישא: אל נא
פעצוה. והניחו והלך לקבל האורחים:
ועיון ספלה. לכיון צתפלתו:
ה"ג

(א) וצ"ל ל' (ב) וצ"ל
צורה ליתא בשלמות פרשת
ורא פ"י י"א (ג) וצ"ל
ש"ס (ד) וצ"ל י"א (ה)
(ו) רש"י פ"ו (ז) וצ"ל
ל' (ח) וצ"ל דלניא (ט) וצ"ל
דלניא (י) ע"י תוספות ע"י
קום: ד"ה ע"י ותוספות
ברכות ל: ד"ה כל וטוס' צ"י
קסד: ד"ה ע"י. (י) פלה
פ"ק מ"א קדושין ל: ע"י.
(ס) ס"ל. (י) וצ"י צכדי
בי"מ פד. וטוס' חולין ד. ד"ה
קדושין. (ט) וכן משנה דהא
פלגא א"ר יעקב דס"ל כסוף
פרק קמא דקדושין דשבר
מלה טי. רש"ל. ואפשר להפסיק
כונת המספוחה שלא היתה
שמיים לישב שם למלא דלא
מילתא א"ר יעקב דס"ל כסוף
אחר דהי מלח קרן כולה
קיימת לעו"צ לאפקי שאר
מלות ומתלוי מוס' דל'
לפרש כן דשבר מלה דהאי
עלמא ליכא אליצא דכ"ע
ולא דקורי הים א"ר אלא
בפירות דחוק י"מ וההפ"ה
גרס דשכר מנות צהלי עלמא
איה.

תורה אור השלם

1 ויאמר אדוני אם נא
מצאתי חן בעיניך אל נא
תעבר מעל עבדך.
בראשית י"ג

הגהות הב"ח

(א) גבי שאל יגמור טע'
(דלמא וכו' גומות) תל"מ
ו"צ פ"ה נמחק: (ב) שם וכו'
דלמא גברא וגברא:

גליון הש"ס

גברא גירולא הכנסת
אורחין. ע"י צ"מ דף פו
ע"ל ובתוספות שם ד"ה
חזיה:

מוסף רש"י

שלא יגמור כולו. אם
לא הי' שם אלא ארבע או
חמש קופות, שמעו לו
מקום שיש יותר, כאלו לא
המירה לפנות כולו צכדי:
את הרפניא, דלמא הי' זה
גומא וטוס' לה (ב"ב דף
אחד, והבירור לכך
דבור. על כל ששפוט עליו
אמר שמתקין לעולם עד
שמדע צבירי שש"ק, ששם
המס מיון כן דיעו חזקן
מן השמים לטוט
פ"א ט"ו.

רבינו חננאל

ולתך זה האמור כאן,
הוא שיעור הקופות ששינו
במשנתנו. ואע"ג דלא
איתאמרא בהדיא בגמרא
דילן, הא איתרשא בתלמוד
א"י, ר' זעירא שאל
ל' אישיה כמה שיעור
הקופות, א"ל לגמור סתום
מן המפוסר ותינתן תמן
בג' קופות של ג' ג'
סאין תורמין את הלישכה,
ושיעור לתך חצי כור והוא
ט"ו סאין. נמצא שיעור
המשה והבביתא שיעור
אחד, ובדקאמא ר' חסדא
למחיתין ד' מה: והבין
שמעתא אדא מלקא, ועלה
קמביטא לן מעוטי בהילוכא
עדיף או מעוטי במשוי
דאמרינן ת"ש דתני

אחת מפנין אפילו ד' וה' קופות של כדי יין וכדי שמן, ותניא אידך בעשר ובחמש עשרה. ואוקימנא להו דכ"ע מעוטי בהילוכא עדיף,
ושיעור אחד הם ואדכין ולא אקופות, והא מתניתא דקתני חמש הכין פירושא, חמש כרות גדולות שאין מכלילת הקופה יותר מכדה
אחת, והא מתניתא דקתני בעשר ובחמש עשרה, בעשר כרות בחמש קופות וכן בינונית שנמצאו ב' כרות בכל קופה, והא דתני ט"ו ג'
כרות בכל קופה. והא דמשחקי תלת כדי בכל קופה כגון דקורי הרפניא, פי' כרות שעושים בהרפניא וכן קטנות וגדולות ג' ג' בקופה,
שנמצא שיעור משקל כל כדה קטנה טאה והבינונית טאה חצי, והגדולה ג' סאין. ותוב איבעיא על הני דקא מפנינן ד' או ה' קופות

[נ"א] ע"ליו, אלא הצריך כל אחד לעצמו, וכד' אסי ור' אמי אליבא דר' יוחנן כל אחד צריכיה פ"י מדבר כל אבנים, אבנים סדורות
זו ע"ז זו. ששפוטם, לשפוטם ברגליהם. סורא של קורות, קורות נתונות זו על גב זו. גשוש, כלשון ישפוטא לבידים פנינות, נגדר,
כלשון ישפוטא מתר. ופנינו לבית המדרש ולאורחים והכנת מקום לשיבתם שניהם שיון בדבר מצוה. ושאר השמועה פשוטה היא.
והא דתנן מפנין ד' ה' קופות. ה"מ לדבר מצוה מדקתני מפני האורחין ומפני ביטול בהמ"ד שכן מצוות, כדורב יהודה אמר שמואל
דאמר גדולה הכנסת אורחין, וכד' יוחנן דאמר אחד מששה דברים שאדם אוכל מפירותיהן כעו"ה והקרן קיימת לו לעולם הבא.